

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60
České Budějovice

Název materiálu: Temperament – pracovní list

Autor materiálu: PhDr. Jitka Ivanková

Datum (období) vytvoření: 7. 10. 2013

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Tematická oblast: Psychologie osobnosti

Sada: PS2

Číslo DUM: 02

Předmět, ročník: Psychologie, 2. ročník

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 14. 10. 2013

ZLY 2

Ověřující učitel: Mgr. Veronika Plecerová

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Pracovním listem je vhodné navázat na výklad daného tématu v předcházející hodině. Je určen žákům pro individuální procvičení probíraného učiva, navazuje na výklad daného tématu a stává se součástí samostatné přípravy. Pracovní list žáci zpracovávají samostatně a následně je vhodné provést rozbor úloh společně s učitelem. Žáci tak získají zpětnou vazbu. Materiál využívá problémových úloh, se snahou zapojit vlastní prožitky a osobní zkušenosti.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

PRACOVNÍ LIST

Kapitola: Psychologie osobnosti   Téma: Temperament.

Úkol č. 1:

Vysvětlete, co je to temperament a jak se projevuje:

Úkol č. 2:

Charakterizujte jednotlivé typy temperamentu podle Hippokratovy typologie:

Melancholik

Cholerik

Sangvinik

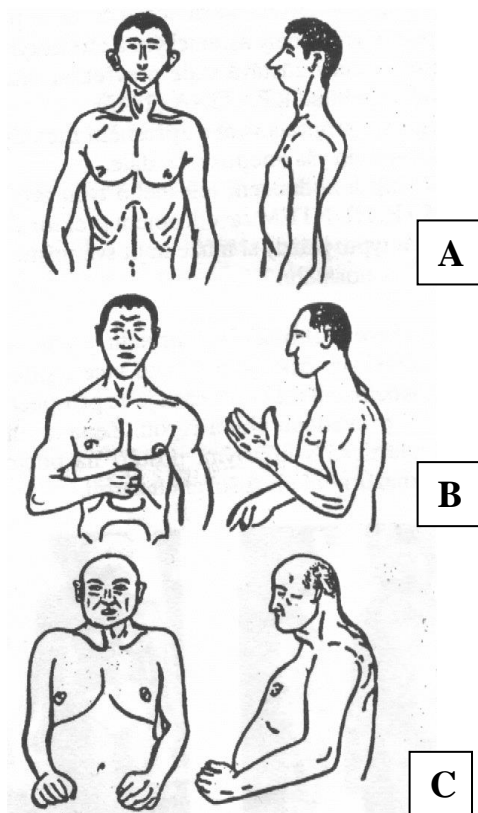
Flegmatik

Úkol č. 3:

Pojmenujte a charakterizujte jednotlivé typy osobnosti podle E. Kretschmera:

Obr. 1

Úkol č. 4:

Charakterizujte jednotlivé typy osobnosti podle teorie C. G. Junga:

Introvert

Extrovert

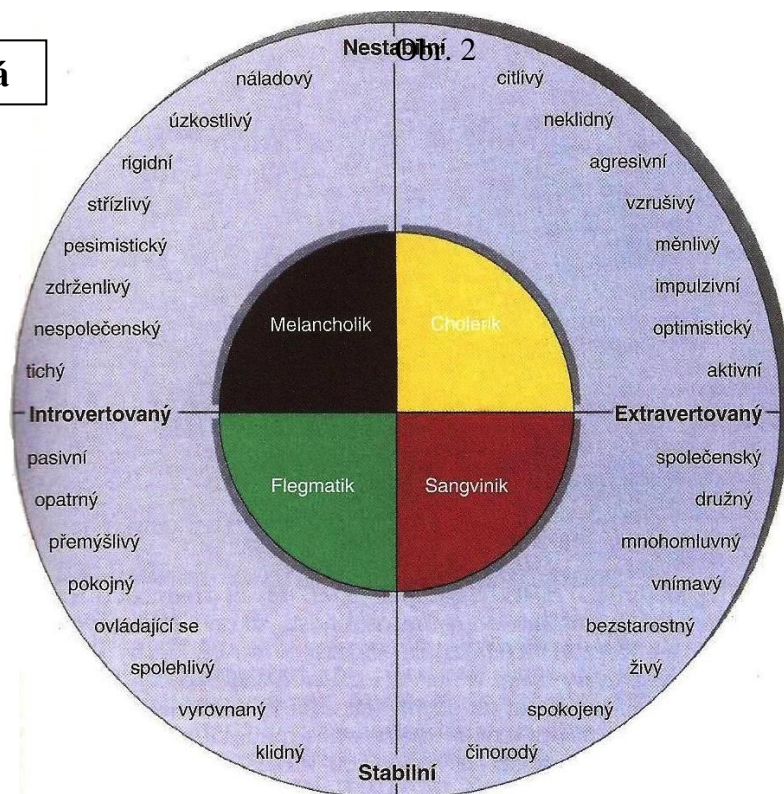

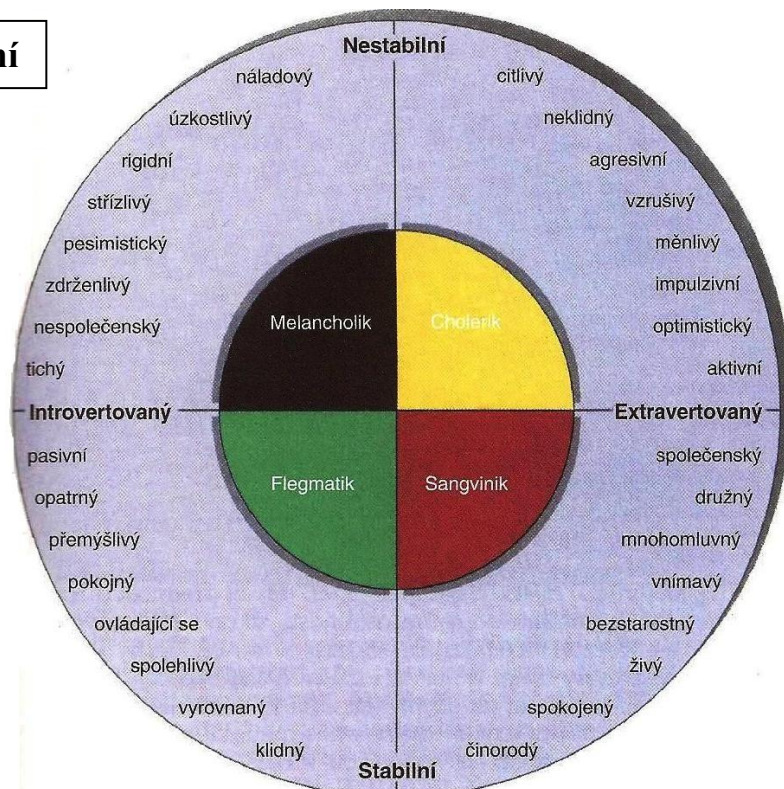
Úkol č. 5:

Eysenckova temperamentová typologie. Zakroužkujte temperamentové vlastnosti (Jak se vidím já), poté pracovní list předejte spolužákovi, který zakroužkuje vaše temperamentové vlastnosti (Jak mě vidí jiní).

Jak se vidím já

Jak mě vidí jiní

Obr. 2

Vyhodnocení pracovního listu

Správné řešení úkolu č. 1:

- **Definice temperamentu:** Je to soubor dynamických charakteristik osobnosti, která určuje rychlost, sílu a stabilitu v prožívání, jednání a vegetativních reakcích.
- **Jak se temperament projevuje:** Temperament jedince se projevuje velmi záhy po narození. Dítě mívá velmi brzy rozpoznatelnou osobnost právě v oblasti dynamiky. Temperamentová výbava je osobnosti vrozená a nelze ji úplně změnit, lze ji pouze výchovou a sebevýchovou upravovat a korigovat. Tak jak osobnost dospívá, tak klesá vliv temperamentových vlastností na naše prožívání a chování, člověk není pouhým výsledkem temperamentového působení, ale stále více se projevuje jeho zkušenost. Někdy se k nekorigovanému působení temperamentu jedinec vrací v kmetském věku. Temperament se tedy po dobu našeho života vyvíjí, i když základ je daný právě vlivem vrozenosti.

Správné řešení úkolu č. 2:

- **Melancholik** - vyznačuje se hlubokými prožitky a spíše smutným laděním, pesimismem a strachem z budoucnosti; život je pro něj často obtížný, usiluje o klid a nesnáší vypjaté situace, vzruchy, hlučnost, jeho city jsou trvalé, ale jejich intenzita se neprojevuje navenek, žije spíše vnitřně; obtížně navazuje kontakty, vztahy, které naváže, jsou trvalé a hluboké - emočně labilní introvert.
- **Cholerik** - je silně vzrušivý, má sklon k výbuchům hněvu a k agresi, těžko se ovládá a reaguje často impulzivně, nerozvážně, má sklon „prorážet hlavou zed“, je netrpělivý, panovačný, vyžaduje často od jiných ústupky, je egocentrický, soužití s ním je obtížné; emočně je labilní, city jsou u něho vyvolány snadno, navenek reaguje rychle, silně, často bez zábran - emočně labilní extrovert.
- **Sangvinik** - vyznačuje se především přiměřenou reaktivitou; na slabé podněty reaguje slabě, na silné silně; dominuje u něho reakce typu „slaměný oheň“ tj. rychlé doznívání zážitku a rychlé změny zaměření; je přizpůsobivý, emočně vyrovnaný, ale poněkud nestálý a lehkovážný, vesele laděný, optimistický, jeho prožitky jsou spíše mělké a stejně tak i jeho city - emočně stabilní extrovert
- **Flegmatik** - je emočně celkem vyrovnaný, navenek se jeví jako lhostejný, vzrušují ho jen velmi silné podněty, vykazuje stálost a vcelku spokojenost, klid až a chladnokrevnost či apatii; hlubší vztahy má jen k vybraným osobám;

je spíše pasivní a bez velkých životních ambicí a požadavků, nemá rád změny a pohybově je spíše úsporný - emočně stabilní introvert

Správné řešení úkolu č. 3:

- A. **Leptosom:** charakteristická štíhlost a výška, často se uzavírají sami do sebe, jsou přecitlivělí nebo naopak chladní až cyničtí, není příliš aktivní, má sklony k schizofrenním chorobám = **schizoidní typ charakteru**.
- B. **Atletik:** lidé s výrazně vyvinutým svalstvem, široký hrudník a velká ramena, lhostejní až neteční, někdy výbušní, nemívají sklony k psychickým poruchám = **viskózní typ charakteru**.
- C. **Pyknik:** má sklony k tloustnutí, postavu s větším objemem břicha a hrudníku, bývá středně vysoký. Lidé jsou to spíše veselí, ale se sklony k občasným maniodepresivním poruchám = **cyklotivní typ charakteru**.

Správné řešení úkolu č. 4:

- **Introvert**
člověk žijící především svým vnitřním životem, avšak velmi vnímavý ke svému okolí, přemýšlivý, empatický pozorovatel, rozvážený ve svém jednání a opatrný ve svých citech, sklony k mlčenlivosti v případě neexistence relevantního tématu, preferuje nepřímou komunikaci před hovorem. Ve společnosti preferuje menší skupinky (méně než 5-10 osob) introvertních lidí. V případě nutnosti je po určitou dobu schopen se chovat extrovertně.
- **Extrovert**
Člověk žijící navenek – povrchní a spontánní. Snadno komunikuje a dokáže zahajovat a udržovat i hovor „o ničem“, jedná rozhodně a rychle až zbrkle, po citové stránce je velmi otevřený ale jeho city jsou taktéž povrchní a je méně vnímavý ke svému okolí. Ke spokojenosti potřebuje být v centru dění, nejlépe i pozornosti, tudíž se rád objevuje na akcích s větším množstvím lidí.

Seznam obrázků:

obr. č. 1 - Riegerová, J. Ulbrichová, M. *Aplikace fyzické antropologie v tělesné výchově a sportu*. Olomouc: 1998. 185 s. ISBN 80-7067-847-X.

obr. č. 2 - Eysenckovy faktory osobnosti. In: Atkinsonová, R. Atkinson, R. Smith, E. Bem, D. Nolen-Hoeksema, S. *Psychologie*, Praha: 1995. 543 s. ISBN 80-85605-35-X.